

Podaritev grba so tržani svečano praznovali 14. maja 1868 s slovesno službo božjo, živinsko razstavo in ljudsko veselico.

Za trgom pod gričem Tabor je grad Podgrad. Svoječasno je bilo v njem sodišče in davkarija.

Zanimiva je cenitev tega gradu iz l. 1542., ko je umrl njegov lastnik. Glasi se v slovenskem prevodu: Podgrad se ceni sedaj, ko je zelo pust in brez pritliklin, na 50 funtov. Krvno sodišče se ceni na 220 funtov, hiše in vrt v Celju 88 funtov in uradna hiša z vrtom vred v Lembergu na 70 funtov. — Grad je v slovenskih rokah, prav tako tudi graščina Brode.

Na Vranskem je bil rojen Luka Sevšek, ki je umrl kot župnik v Artičah 3. februarja 1881. Kot pesnik je izdal več zbirk, med njimi tudi »Bukve brez črke«.

Braslovče

Prav po sredi, kjer je Savinjska dolina najširša, se nahaja lep trg Braslovče. Ime Braslovče izvira iz imena Braclav ali Bratislav, ki je bil sin nitriškega kneza Pribina. Ta je imel tu svoj lovski grad.

Prvotno se je župnija imenovala »Marija na jezeru«. Na eni strani jo je namreč obdajala Savinja, drugod pa je mejila na močvirje, o katerem pa danes ni sledu.

Braslovče je prazupnija sledečih župnij: Braslovče, Gomilsko, Vransko, Motnik, Sv. Jurij, Sv. Pavel, Marija Reka, Griže in Trbovlje.

V bližini se nahajajo v gorovju Dobrovlje ostanki gradu Žovnek, kjer so imeli nekoč Celjski grofje svoj prvotni dom.

Večina kmetov v okolici so bili njihovi podložniki. Preveč bi bilo opisovati zgodovino žovneškega gradu, ki je zelo obsežna, pri vsem tem pa pestra in zanimiva. Omenili bi samo pripovedko o zadnjem grofu Ulriku, ki je postal naslednik po umrlem očetu Frideriku, možu Veronike Deseniške. Baje je našel po očetovi smrti na gradu Žovnek velikanski knežji zaklad. Je to lahko čisto verjetno, ker ta rodbina je bila zelo bogata, saj je posedovala nešteto gradov in zemlje za pol cesarstva. Ko so dvignili in odpeljali ta zaklad, je baje nastal tak vihar, da je raval cela drevesa in jemal strehe s hiš. Kaj takega še nihče ni pomnil.

Griže

Griže se nahajajo na planoti, malo dvignjene nad dolino. Griže se dele v zgornje in spodnje Griže.

Farna cerkev sv. Pongraca je bila pozidana v letih 1785. do 1788. Poleg farne cerkve sta v območju župnije še dve podružnici, in sicer Marija Lurd in sv. Neža.

Marija Lurd stoji na majhnem hribčku, okrog in okrog obdanem z vinogradi. To je znana božja pot. Svoječasno je bila še ena podružnica, in sicer Sv. Križ. Cesar Jožef II. pa jo je dal zapreti in kmalu nato tudi podreti.

V področju župnije se nahaja državni rudnik Zabukovca. Tu je zaposlenih okrog 300 delavcev, ki kopljejo premog in ga na majhnih vozičkih s pomočjo stroja spravljajo do Žalca. Rudnik ima precejšen pomen za gospodarstvo tega okraja, posebno za više ležeče kmetije.

Gora Oljka

Nekje sredi slovenske zemlje je gora, ki je kakor pozdrav od Boga. Je samotna kakor zapuščen prijatelj, in vesela kakor človek, ki ve, da je ljubljen. Na vrhu je toliko trate, da je prostora za cerkev, v kateri Gospod s svojimi učenci obhaja zadnjo večerjo. Zraven je hiša, ki je dom vseh, ki pridejo sem na obisk.

Tako je opisal slovenski pisatelj Goro Oljko.

Prav nad Savinjsko dolino se dviga Gora Oljka. Spodaj se razteza Podvin, št. Andraž in Dobrič, vinogradi in na gosto hišice med njimi. Na vrhu prijaznega hriba stoji cerkev, ki s svojima dvema stolpoma gleda daleč po dolini.

Ko popotnik zapuša dolino, velja zadnji pogled Gori Oljki, in ko se vrne nazaj, Gora Oljka prva prejme njegov pozdrav.

Gora Oljka. Čudovito povzdiguje lepoto Savinjske doline ta gora. Kakor pridejo misli iz srca in se vračajo vanj, tako tudi prihaja ljudstvo od vseh strani domovine sem na božjo pot, na izlet in na oddih. Kam gredo naša društva od blizu in daleč na izlet? Na Goro Oljko. Zborovanja naših dijakov, dijakinj, naših fantov in deklet — na Gori Oljki. Tam, kjer je miza zadnje večerje, kjer se je dal Kristus ves za človeštvo.

Tja hodi naša mladina, naš narod po moč in uteho za težke dni.

Petrovče

Petrovče so širom Slovenije znana božja pot. Ob Malem šmarnu se od vseh strani zgrinjajo eele trume romarjev, prosit petrovško Marijo za pomoč. K njej se zateka savinjski hmeljar, proseč jo, da mu da dobro letino in obvaruje dolino pred točo. In res

stoji Savinjska dolina pod posebnim varstvom Matere božje petrovške. Le redkokdaj je Savinjska dolina prizadeta po toči in drugih uimah, ki so jih tako pogosto deležni po drugih krajih.

V tisočih prihaja ljudstvo, peš, s kolesi, vlaki in vozovi. Deklica, ki je primorana, da gre na tuje, gre peš v Petrovče, da ji Marija izprosi dobro službo. So rodbine, ki leto za letom obiskujejo to cerkev.

Lepa cerkev je bila pozidana okoli l. 1650. Zgradil jo je Ferdinand Miglio. V cerkvi je tudi grobnica te rodbine. O enem članu te rodbine je razširjena povest, ki jo prinašamo na drugem mestu. Dne 31. avgusta 1844 so imele Petrovče visok obisk. Tja sta prišla cesar Ferdinand in cesarica Marija Ana avstrijska. Prenočila sta s spremstvom v Celju. Na mestu, kjer je danes gostilna »Pri zlatem križu«, je bil sprejem visokih gostov.

V letu 1864. so skoraj vse Petrovče pogorele. Škoda je bila ogromna. Šest let pozneje je pogorela vas Levec. Spomladi leta 1867. pa je pogorelo v Drešnji vasi 84 hiš.

Petrovče dobivajo polagoma že značaj predmestja. Vsako leto se gradi večje število novih hiš. Posebno gradijo razni upokojeanci, ki jim je pri roki bližnje mesto Celje.

Naj bi Marija petrovška še v bodoče čuvala lepo Savinjsko dolino in njene ljudi!

Sv. Jurij ob Taboru

V podnožju hribov, dobrih dvajset minut od državne ceste, je Sv. Jurij ob Taboru. Sredi vasi na malo dvignjenem prostoru stoji farna cerkev, posvečena sv. Juriju. Pozidana je bila v letu 1900. na prizadevanje takratnega župnika Franca Zdolška, ki je bil tu za župnika od leta 1893. do smrti v novembru 1929. Od stare cerkve je ostal samo prezbitarij. Zelo lep je glavni oltar, ki je ves iz marmorja. Lepa je tudi cerkvena slikarija. Slikala sta jo v letu 1900. slikarja Jakob Brollo in Ožbalt Bierti. V letu 1939. je bila slikarija umita in na isti način prenovljena.

Nad deset let že vestno skrbi za lepoto hiše božje in zvesto pase ovce pod zvonom sv. Jurija sedanji g. župnik Jožef Pečnak, rodom iz Žalca.

Vas okrog cerkve se imenuje Tabor. Še danes so sledovi taborskega obzidja in jarka pod njim.

V območju župnije sta dve podružnici. Ob državni cesti v vasi Kaplja je cerkev sv. Radegunde, visoko v hribih pa cerkev sv. Miklavža. Ob lepih nedeljah pride k tej podružnici veliko ljudi iz doline, ker je tu lepa iz-

PODLISTEK

Rado Zakonjšek:

Ko so padle hmelovke...

Dolina je težko dihala v ognju avgustovega sonca. Poslavljaljoči se pasji dnevi so pritisnili še z zadnjo silo, kot udari zver še pred svojo smrtjo, preden pogine.

Od Kurnika je stopal za težkim parizarjem stari Knez. Težki konji so počasi stopali pred praznim vozom tako že prav od šentpetra, kamor je peljal les na Srebotnjakovo žago.

Osiveli lasje so silili Knezu izpod klobuka, ki ga je zdaj za zdaj z roko premaknil po razpoteni glavi. Ne dolgi brki so se mu že zdavnaj povsili ob kotih ustnic navzdol, da so dobivale gube na obrazu še večji izraz.

Nekoliko upognjena kolena so mu skoro malo klečajoče delala malo drsajoče korake. V njih je bila trudnost, ki pa ni bila samo od današnjega dne. Življenje je dalo čutiti svojo težo tudi na hrbet, ki je kar preveč silil skozi platneno ozadje telovnika.

Tak je stopal Knez do svojih njiv. Ko pa je prišel vstric svoje njive, se je fantovsko vzravnal. Konec njegovih njiv je ležal ob cesti, drugi pa je bil daleč tam za Konjšco. Krompir je dobival rumene liste — smrt je

lezla po njih. Vsa živa je bila še koruza in dolgi štoki so gledali na cesto. Mladost pa je bila na ajdi in življenje v tisočih. Čebele so veselo brneč spreletavale s cveta na cvet, njim je bila po godu vročina.

Knezov korak se je ustavil ob hmelju. Temu je listje skoro zakrilo vrvi in smrekove ostrvi. Iz listja so gledali celi venci drobnih rumenih stržen. Pogled mu boža vrsto za vrsto, ki se izgublja daleč ob reki. Stopil je v rjavo prst in segel z roko po kobuli. Stisne jo med prsti in pogleda. Še drugo in tretjo. Več je pa škoda. To so zlate rože. Zadovoljno se nasmehne sam sebi in polglasno reče:

»Ja, ja, saj sem vedel, da bo.«

Utrga vejico in si jo da za klobuk. Urno je stopil za vozom, tuintam se je z bičevnikom dotaknil tal. Konji so zavili med prve hiše Ojstriške vasi. Niti ni utegnil ustaviti pri štruklju, temveč kar zavil z vozom na domače dvorišče pred hlev.

*

»Hmelj je zrel.«

Ni je menda važnejše novice za naše ljudi. To in pa cena. To jih dvigne. Kot čebele pred rojenjem. Kaj bi tudi ne! Hmelj ni kar tako.

No in tako so to vedeli naenkrat vsi. Tudi brez Kneza. Saj so vsi dan za dnem tipali in božali kobule, kdaj bo katera dovolj trda, da bo sama vstala med prsti. In tako so do-

čakali. Reči pa si nobeden ni upal. Ta dan pa je izgovoril Koren: »Hmelj je zrel.«

Sedaj pa priprave. Gospodar pregleda sušilnico, lese, če se dobro odpirajo, hlapec pa mačka, s katerim bo pipal ostrvi iz zemlje.

Največ skrbi dajo obiralci. Zgovorna Ančka je brž oznanila:

»Mi jih dobimo že na šmaren popoldne. Trideset jih bomo imeli,« se je pobahala.

Tudi Knez jim je pisal, naj pridejo na ta dan.

Ljudje so šli na šmarni dan od večernic, ko je zavil Knezov Andrej izpred dvorišča z dolgim vozom. Na lojtrah so bili pripravljeni sedeži za obiralce. Tuintam je po državni cesti malo pognal in tako je bil že ob štirih v šent Petru. Zavil je h Privošniku, kjer je bila že cela vrsta voz, čakajočih na Dolenjke. Malo pred pol peto so se postavili v vrsto pred postajo. Vlak pa je imel precej zamude. Še enkrat daljši kot po navadi je naposled le prisopihal. Z oken je gledalo vse polno glav in pisanih rut. Kot čebele so se usule obiralke iz vlaka in med krikom in vikom iskale svojega voznika. »Bouh dej!« je zategnila po doljenjsko ena in stopila k Andreju. Segla sta si v roko, pa še s celo vrsto drugih, ki so tudi bile že lani, nekaj pa je bilo novih vmes. Bilo je tudi par fantov, pa bolj malo. Končno so bile vse na vozu. Vsaka s svojo košaro